

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Om religionsfrihet och julfester: Varför majoritetsargumentet inte alltid håller

Pirjatanniemi, Elina

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 01/01/2019

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Pirjatanniemi, E. (2019). Om religionsfrihet och julfester: Varför majoritetsargumentet inte alltid håller. *Hufvudstadsbladet*, (14.11.), –. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020100882300>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Tro eller ej

Religionsfrihet är lätt att acceptera i teorin, men svårt att hantera i praktiken. Diskussionen om biträdande justitieombudsmannens avgörande om skolornas julfester utgör ett ypperligt exempel på detta.

På grund av den beklagliga fördröjningen mellan delgivning och publicering av beslutet kommenterade förmodligen många ärendet utan att de ens hade sett själva avgörandet. En del av missförstånden skulle ha undvikits om folk hade respekterat den enkla grundprincipen när det gäller juridiska avgöranden. Läs först, kommentera sedan.

Jag kan i viss mån förstå politikernas behov att ögonblickligen reagera i en fråga som har ett potentiellt intresse för väljare. Samtidigt vore det önskvärt att politiska debattörer – och vi andra också för den delen – skulle låta bli att konstruera kulturstrider.

Julfestfrågan har fått mycket publicitet och diskussionen håller på att förvandlas till en debatt om debatten. Det finns dock ännu ett påstående som plågar mig en aning. Det gäller argumentet enligt vilket hela problematiken egentligen gäller väldigt få människor. Argumentationen fortsatte ungefär så här: Varför ska man låta minoriteten avgöra hur majoriteten vill ha det? Om de flesta vill ordna den gemensamma julfesten med religiösa förtecken, varför ska minoritetens röst vara avgörande?

Finlands grundlag och flera internationella människorättsavtal tryggar var och en religions- och samvetsfrihet. Därtill hör rätten att bekänna sig till och utöva religion, rätten att ge uttryck för sin övertygelse och rätten att höra till eller inte höra till ett religiöst samfund. Det centrala är att ingen är skyldig att mot sin övertygelse ta del i religionsutövning.

När någons rättigheter begränsar ens egna friheter eller i övrigt påverkar ens liv är det ganska mänskligt att ty sig till majoritetsargument. Man kanske tänker att det inte kan skada någon om ett par muslimer, judar eller icke-troende deltar i utövandet av majoritetsreligionen. Ta seden dit man kommer, liksom.

Men börjar vi tänka så urholkar vi inte enbart minoritetsskyddet, utan riskerar att försvaga respekten för var och ens mänskliga rättigheter överlag. Diskussionen om rättigheter får inte omvandlas till en fråga om majoritetens vilja, för det är uttryckligen majoritetens godtycke som rättigheter skyddar oss mot.

De praktiska tolkningssituationerna är givetvis inte alltid enkla. I den rättsliga diskursen försvåras religionsfrihetens olika dimensioner ytterligare av att de aktualiserar frågor om tro, som enligt de flesta är bortom förnuft. Det som är heligt för dig kan vara helt irrelevant för mig och tvärtom, men vi måste ändå hitta ett sätt att stå sida vid sida.

Lagen är neutral i fråga om tro och övertygelse, men den tar bägge på allvar. Religionsfriheten är i sin tur som en mötesplats som hjälper oss att överkomma våra olikheter utan att någon behöver avstå från sin tro eller övertygelse. Ibland leder det till att en julfest byter plats eller att man ordnar två fester. Det torde vi kunna fixa, om vi vill.

Elina Pirjatanniemi är professor i folkrätt och föreståndare för Institutet för mänskliga rättigheter vid Åbo Akademi